

חוק ההתגוננות האזרחית (תיקון מס' 16), התשע"א-2011*

1. החלפת סעיף 1
בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951¹ (להלן – החוק העיקרי), במקום סעיף 1 יבוא:
"הגדרות 1. בחוק זה –

"אויב" – כהגדרתו בסעיף 91 לחוק העונשין, התשל"ז-²1977;

"ארגון עזר" – כל אחד מאלה:

(1) אגודת מגן אדום בישראל, שהוקמה בחוק מגן דוד אדום, התש"י-1950³;

(2) רשות כבאות, כהגדרתה בחוק שירותי הכבאות, התשי"ט-1959⁴, וכן מפקח כבאות ראשי כמשמעותו בחוק האמור או מי מטעמו;

(3) ממונה על אירוע חומרים מסוכנים, כהגדרתו בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993⁵;

(4) גוף שעיקר עיסוקו הצלת חיי אדם ושעזרתו נדרשת באופן מיידי לשם הצלת חיי אדם בעת התקפה, אשר שר הביטחון הכריז עליו ברשומות, בהסכמת השר שנקבע כאחראי על אותו גוף, ככל שנקבע, או השר הממונה על תחום פעילותו של אותו גוף, שהוא ארגון עזר, בהתאם לאמות מידה לעניין יכולותיו הארגוניות והמבצעיות ששר הביטחון הורה עליהן;

"דיני ההתגוננות האזרחית" – חוק זה, התקנות שהותקנו לפיו, וכן כל צו והוראה שניתנו לפיהם;

"הגא" – שירות ההתגוננות האזרחית שהוקם בסעיף 2;

"הרמטכ"ל", "חייל" ו"פקודות הצבא" – כהגדרתם בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955⁶;

"התגוננות אזרחית" – האמצעים הנקוטים לשם התגוננות מפני כל התקפה או סכנת התקפה על האוכלוסייה האזרחית או לשם צמצום תוצאותיה של התקפה כזאת, להוציא אמצעי לחימה שלא להגנה עצמית;

"התקפה" – כל אחד מאלה:

(1) הפצצה אווירית, הפגזה ארטילרית או רקטית וכל סוג אחר של ירי ארוך טווח מצד אויב;

(2) ניסיון פגיעה מצד צבא של מדינת אויב;

* התקבל בכנסת ביום ג' באב התשע"א (3 באוגוסט 2011); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 537, מיום ח' באב התש"ע (19 ביולי 2010), עמ' 1374.

¹ ס"ח התשי"א, עמ' 78; התשע"א, עמ' 786.

² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

³ ס"ח התשי"י, עמ' 175.

⁴ ס"ח התשי"ט, עמ' 199.

⁵ ס"ח התשנ"ג, עמ' 28.

⁶ ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

”חבר ארגון עזר” – עובד ארגון עזר, ולעניין רשות כבאות – גם עובד המשרד לביטחון הפנים הכפוף למפקח הכבאות הראשי;

”חוק רישום ציוד וגיוסו” – חוק רישום ציוד וגיוסו לצבא הגנה לישראל, התשמ”ז–1987⁷;

”מצב מיוחד בעורף” – מצב שהוכרז לפי סעיף 9ג;

”מתנדב בארגון עזר” – מי שממלא תפקיד בהתנדבות בארגון עזר, לרבות מי שמשרת שירות לאומי או שירות אזרחי בארגון עזר;

”ראש רשות מקומית”, בעירייה – ראש העירייה או סגנו, ובמועצה מקומית – ראש המועצה או סגנו;

”רשות מקומית” – עירייה או מועצה מקומית, ובמקום שאין אלה – תאגיד או יחיד הממלאים בו למעשה תפקידים של שלטון מקומי;

”שעת התקפה” – הזמן שבו מתנהלת בשטח מסוים התקפה, מתחילתה או ממתן אות אזעקה, לפי המוקדם, ועד מתן אות ארגעה או עד תום עשרים וארבע שעות מתחילת ההתקפה, לפי המוקדם; אירעו כמה התקפות בפרק זמן של עשרים וארבע שעות, יחל מניין עשרים וארבע השעות האמורות מההתקפה הראשונה;

”תמרוני הגא” – אימונים של הגא או של ארגוני עזר שראש הגא הכריז עליהם כעל תמרוני הגא.

2. בסעיף 2(ו) לחוק העיקרי, במקום ”מצב מיוחד בעורף” יבוא ”מצב מיוחד בעורף, בשעת התקפה”.

3. בסעיף 8 לחוק העיקרי –

(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

”(א) אלה הם חברי הגא:

(1) חייל שנשלח לשרת בהגא בהתאם לפקודות הצבא;

(2) מי שנתקבל להגא כמתנדב.”;

(2) בסעיף קטן (ב), במקום ”יפורט” יבוא ”יפורט”, ובמקום ”ההצהרה” יבוא ”ההצהרה, סמכויותיו, חובותיו וזכויותיו”;

(3) במקום סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) יבוא:

”(ג) מי שנתקבל להגא כמתנדב רשאי להודיע על הפסקת התנדבותו בהתאם לכללים שיקבע ראש הגא, ובלבד שלא יפסיק את התנדבותו טרם סיום פעולות ההצלה בשטח מותקף שלשם ביצוען התנדב, או טרם חלוף ארבעים ושמונה שעות מעת ההודעה, לפי המוקדם מבין השניים.

⁷ ס”ח התשמ”ז, עמ’ 56.

(ד) מי שנתקבל להגא כמתנדב ונקרא להתייצב לשירות ביטחון לפי חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986,⁸ לשירות מילואים לפי חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008,⁹ או לשירות עבודה לפי חוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967,¹⁰ לא יתייצב לשם מילוי תפקידו בהגא, ואם נקרא לשירות כאמור לאחר שהתייצב בהגא – ימלא אחר הוראות הקריאה לשירות.¹¹

(4) סעיף קטן (ה) – בטל;

(5) בסעיף קטן (ז), במקום "חבר הגא שנחבל" יבוא "מי שנתקבל להגא כמתנדב, ונחבל".

4. החלפת סעיף 88 במקום סעיף 88 לחוק יבוא:

"חבר ארגון עזר 88. (א) חבר ארגון עזר חייב לציית לכל הוראה שניתנה לו בתחום ההתגוננות האזרחית מהגורמים המוסמכים לפי חוק זה, לצורך מילוי תפקידו.

(ב) חבר ארגון עזר שנקרא להתייצב לשירות ביטחון לפי חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, לשירות מילואים לפי חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008, או לשירות עבודה לפי חוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967, לא יתייצב לשם מילוי תפקידו בארגון העזר, ואם נקרא לשירות כאמור לאחר שהתייצב לשם מילוי תפקידו בארגון העזר, ימלא אחר הוראות הקריאה לשירות.

(ג) חבר ארגון עזר, הממלא תפקיד לפי הוראה כאמור בסעיף קטן (א), שנחבל או חלה בשעת מילוי תפקידו בארגון העזר עקב מילוי תפקידו זה, או שמת כתוצאה מחבלה או ממחלה שאירעו בנסיבות כאמור, יחולו עליו ועל בני משפחתו חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב]¹¹, וחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ז-1950¹²; לעניין חוקים אלה, יראו את התפקיד האמור כשירות צבאי ואת יום גמר התפקיד כיום שחרורו מהשירות הצבאי, והם יחולו גם על חבר ארגון עזר שנקרא למילוי תפקיד לפי חוק זה ונחבל בדרכו למילוי תפקידו כאמור, ועל בני משפחתו, לפי העניין.

(ד) מתנדב בארגון עזר רשאי להתייצב לשם מילוי תפקידו בארגון העזר בשעת התקפה, בעת מצב מיוחד בעורף או בעת תמרוני הגא; התייצב מתנדב בארגון עזר כאמור, יראו אותו, כל עוד הוא ממלא תפקיד בארגון העזר, כחבר ארגון עזר, ויחולו עליו הוראות סעיף זה.

5. בסעיף 88 לחוק העיקרי, במקום "ינהגו בצידוד" יבוא "יראו בצידוד" ובמקום הסיפה החל במילים "לפי פקודת הפיצויים (הגנה), 1940" יבוא "כאילו גויס לפי סעיף 8 לחוק רישום ציוד וגיוסו".

⁸ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

⁹ ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

¹⁰ ס"ח התשכ"ז, עמ' 86.

¹¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 276.

¹² ס"ח התשי"ז, עמ' 162.

"סמכויות
חבר הגא

.9

(א) לצורך מילוי תפקידו רשאי ראש הגא, מפקד הגא מחוזי וחבר הגא שהוסמך לכך בידי ראש הגא או מפקד הגא מחוזי, להיכנס, בכל שעה סבירה, לכל מקום, למעט למקום מגורים, לשם פיקוח על קיום דיני ההתגוננות האזרחית, לשם מתן הוראות לנקיטת אמצעי התגוננות אזרחית, או לשם נקיטת אמצעים כאמור, ובלבד שתימסר לבעלים או למחזיק במקום הודעה על כך זמן סביר מראש.

(ב) בשעת תמרוני הגא, רשאי חבר הגא להיכנס לכל מקום בהתאם להוראות סעיף קטן (א).

(ג) בעת מצב מיוחד בעורף או בשעת התקפה רשאי חבר הגא, לצורך מילוי תפקידו –

- (1) להיכנס לכל מקום בהתאם להוראות סעיף קטן (א) ולהשתמש בכוח סביר לצורך ביצוע סמכות הכניסה;
- (2) להשתמש בכוח סביר כדי לכפות את הציות לדיני ההתגוננות האזרחית.

(ד) שימוש בכוח לפי סעיף קטן (ג) ייעשה רק לאחר שחבר הגא זיהה עצמו לפני מי שנמצא במקום, הודיע לו את המטרה שלשמה נדרש השימוש בכוח, והזהירו כי יש בכוונתו להשתמש בכוח; חובת הזיהוי, ההודעה והאזהרה כאמור לא תחול אם נוכח חבר הגא לדעת כי לא נמצא אדם במקום.

(ה) בעת מצב מיוחד בעורף או בשעת התקפה, ככל שהדבר נדרש לשם הצלת הנפש או הרכוש או מניעת פגיעה חמורה בהם, רשאי קצין המשרת בהגא, לצורך מילוי תפקידו –

- (1) להורות לחבר ארגון עזר ולמתנדב בארגון עזר לפעול במסגרת תפקידם וסמכויותיהם ולהפעיל את הציוד שברשותם לצורך מילוי תפקידם;
- (2) להורות לכל אדם הנמצא בשטח המותקף או בשטח העלול להיות מותקף כל הוראה סבירה;
- (3) להורות למי שבבעלותו, בחזקתו, בשליטתו או בפיקוחו ציוד או חומר, להעמיד את הציוד או החומר לרשות הגא או לרשות ארגון עזר;

(4) לסגור שטח או מקום ולמנוע מכל אדם להיכנס אליו או לצאת ממנו, וכן לדרוש מכל אדם בשטח המותקף או בשטח העלול להיות מותקף, להישאר במקום שבו הוא נמצא, לצאת ממנו או להיכנס למקום אחר שקבע, והכל אם סבר כי מתן ההוראה נחוץ באופן מידי לשם הצלת הנפש או הרכוש או מניעת פגיעה חמורה בהם;

(5) להורות על ביצוע עבודות במקרקעין, לרבות הריסתם, אם סבר כי ביצוע העבודות באופן מידי נחוץ לשם הצלת הנפש או הרכוש או מניעת פגיעה חמורה בהם, ובכלל זה לשם חילוץ אדם הלכוד באותם מקרקעין או מניעת התפשטות דליקה; לעניין פסקה זו, "קצין המשרת בהגא" – קצין שהוסמך לעניין פסקה זו בידי ראש הגא או בידי מי שראש הגא הסמיכו לכך.

(ו) ציוד או חומר שהועמד לרשות הגא או ארגון העזר כאמור בסעיף קטן (ה)(3), יראוהו לעניין תשלום דמי שימוש ופיצויים כאילו היה ציוד שגויס לפי סעיף 8 לחוק רישום ציוד וגיוסו.

(ז) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מכל סמכות אחרת הנתונה לפי כל דין.

(ח) לא תוגש תובענה נגד אדם על מעשה או מחדל שעשה בתום לב על פי הוראה שקיבל לפי סעיף קטן (ה) והמקום אחריות בנוזקין.

(ט) בסעיף זה, "חבר הגא" – למעט מי שנתקבל להגא כמתנדב.

7. בסעיף 9 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 9 ב

(1) בסעיף קטן (א), במקום הרישה עד המילים "ולמשך זמן ההתקפה" יבוא "בשעת התקפה רשאי חבר הגא שהוסמך לכך בכתב על ידי מפקד הגא מחוזי, להורות, בכתב או בעל פה, למי שנוהג אותה שעה ברכב או לבעלים של רכב המחזיק בו באותה שעה, להסיע בו נפגעים או להסיע את הרכב בכדי שתוגש באמצעותו עזרה בשטח מותקף לבני אדם או לרכוש בקשר להתקפה ולמשך פרק הזמן הקצר ביותר הדרוש לשם כך";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום הסיפה החל במילה "פיצויים" יבוא "דמי שימוש ופיצויים, כאילו גויס לפי סעיף 8 לחוק רישום ציוד וגיוסו".

8. החלפת סעיף 11 א במקום סעיף 11 לחוק העיקרי יבוא:

"תחולה על 11 א. (א) הוראות פרק זה, למעט סעיף 16, יחולו גם על המדינה, ולעניין סעיף 13, בכל מקום, במקום "רשות מקומית" או "הרשות המקומית" יקראו "הגא".

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי שר הביטחון להורות, משיקולים של צורך מבצעי, כי במיתקנים המוחזקים בידי צבא הגנה לישראל, יוקמו מקלטים לפי הוראות שיקבע הוא או מי שהסמיכו לכך, דרך כלל או לסוג מסוים של מיתקנים, או כי מיתקנים כאמור יהיו פטורים מהקמת מקלטים; הוראות כאמור אינן טעונות פרסום ברשומות והן יבואו לידיעת הנוגעים בדבר בדרך שיוורה שר הביטחון או מי שהוא הסמיכו לכך".

9. בחוק מגן דוד אדום, התש"י-1950¹³, בסעיף 3(א), אחרי "בזמן מלחמה" יבוא "וכן ארגון עזר להגא בשעת התקפה ובעת מצב מיוחד בעורף, כהגדרתם בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951".
10. בחוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו-2006¹⁴, בסעיף 11, במקום פסקה (5) יבוא:
 "(5) חבר ארגון עזר כהגדרתו בחוק ההתגוננות האזרחית";
11. הוראות סעיף 11א(ב) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 8 לחוק זה, לא יחולו על תכנית כאמור בחוק העיקרי שאושרה לפני תחילתו של חוק זה.

אהוד ברק
שר הביטחון

בנימין נתניהו
ראש הממשלה

ראובן ריבלין
יושב ראש הכנסת

שמעון פרס
נשיא המדינה

¹³ ס"ח התש"י, עמ' 175; התשס"ה, עמ' 974.
¹⁴ ס"ח התשס"ו, עמ' 396; התשס"ז, עמ' 366.

חוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה), התשע"א-2011*

פרק א': מטרה

1. (א) מטרתו של חוק זה לייעל את יכולת הפיקוח והאכיפה של הרשויות המקומיות בעבירות שבתחום אחריותן וכן לאפשר להן לסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות, והכל בלי לגרוע מתפקידיהן של משטרת ישראל ושל הרשות המקומית על פי דין.
- (ב) לשם השגת מטרת חוק זה יוסמכו פקחים עירוניים בסמכויות לצורך פיקוח על ביצוע חוקי עזר, וברשויות מקומיות מסוימות יפעל, לתקופת ניסיון, מערך אכיפה עירוני שיסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות.

פרק ב': פרשנות

2. בחוק זה –
 "חוק כלי הירייה" – חוק כלי הירייה, התש"ט-1949;
 "נשק" – כל אחד מאלה:

- (1) כלי שסוגל לירות כדור, קלע, פגז, פצצה או כיוצא באלה, שבכוחם להמית אדם, וכולל חלק, אבזר ותחמושת של כלי כזה;
- (2) כלי שסוגל לפלוט חומר הנועד להזיק לאדם, לרבות חלק, אבזר ותחמושת לכלי כאמור ולרבות מכל המכיל או שסוגל להכיל חומר כאמור ולמעט מכל גז מדמיע כהגדרתו בחוק כלי הירייה;

* התקבל בכנסת ביום ג' באב התשע"א (3 באוגוסט 2011); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 541, מיום י' בחשוון התשע"א (18 באוקטובר 2010), עמ' 179.
¹ ס"ח התש"ט, עמ' 143.